

# Spis treści

## WPROWADZENIE

|                                                                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Czym jest <i>public history</i> ? (Joanna Wojdon) . . . . .                                                                      | 11 |
| Archeologia prospołeczna i uspołeczniana ( <i>public archaeology</i> ) z polskiej perspektywy (Anna Izabella Zalewska) . . . . . | 17 |

## CZĘŚĆ I. HISTORIA

### ROZDZIAŁ 1

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| Pamięć historyczna (Rafał Stobiecki) . . . . . | 29 |
|------------------------------------------------|----|

### ROZDZIAŁ 2

|                                                                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Postaci historyczne w perspektywie historiografii i praktyk pamięci (Violetta Julkowska) . . . . .                                                | 39 |
| Wybrane biografie Edyty Stein jako przykład wprowadzania postaci historycznej w pamięć pokoleniową i kulturową (Ewa Woźniak-Wawrzyniak) . . . . . | 49 |

### ROZDZIAŁ 3

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| Narracje historyczne (Violetta Julkowska) . . . . . | 57 |
|-----------------------------------------------------|----|

### ROZDZIAŁ 4

|                                                                               |    |
|-------------------------------------------------------------------------------|----|
| Debaty historyczne w Polsce po II wojnie światowej (Bożena Szaynok) . . . . . | 65 |
|-------------------------------------------------------------------------------|----|

### ROZDZIAŁ 5

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| Polityka historyczna (Krzysztof Ruchniewicz) . . . . . | 75 |
|--------------------------------------------------------|----|

### ROZDZIAŁ 6

|                                                                     |    |
|---------------------------------------------------------------------|----|
| Praktyka polityki historycznej a instytucje (Marek Mutor) . . . . . | 83 |
| Instytut Pamięci Narodowej (Łukasz Kamiński) . . . . .              | 92 |

### ROZDZIAŁ 7

|                                                                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Historia w polityce międzynarodowej (Łukasz Kamiński) . . . . .                                                           | 97  |
| Europejska Sieć Pamięć i Solidarność – sposób na realizowanie międzynarodowej polityki pamięci (Rafał Rogulski) . . . . . | 105 |

## CZĘŚĆ II. PRZESTRZEŃ

### ROZDZIAŁ 1

|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Historia w przestrzeni miejskiej ( <i>Piotr J. Fereński</i> ) . . . . .                                                              | 113 |
| Scena. Elementy historii w przestrzeni miasteczka Świerzawa<br>w województwie dolnośląskim ( <i>Przemysław Wiszewski</i> ) . . . . . | 124 |
| Mapa pamięci. 1989 rok we Wrocławiu ( <i>Tomasz Sikora</i> ) . . . . .                                                               | 130 |

### ROZDZIAŁ 2

|                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Miejsca pamięci w przestrzeni publicznej ( <i>Piotr Trojański</i> ) . . . . . | 135 |
| Muzeum i Miejsce Pamięci Auschwitz ( <i>Piotr Trojański</i> ) . . . . .       | 143 |

### ROZDZIAŁ 3

|                                                                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Turystyka historyczna ( <i>Andrzej Stępnik</i> ) . . . . .                                                                                               | 149 |
| <i>W poszukiwaniu zaginionego świata</i> . Turystyka historyczna szlakiem dziedzictwa<br>kulturowego kresowych Żydów ( <i>Robert Szuchta</i> ) . . . . . | 157 |

### ROZDZIAŁ 4

|                                                                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ruch odtwórstwa historycznego w Polsce a tożsamość jego uczestników<br>( <i>Filip Wolański</i> ) . . . . .                                        | 165 |
| Z doświadczeń rekonstruktora – o ludziach przedstawiających świat,<br>którego już nie ma ( <i>Piotr Wojnarowicz, Justyna Małysiak</i> ) . . . . . | 174 |

### ROZDZIAŁ 5

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Dziedzictwo cywilizacyjne – niedoceniony materiał badawczy i potencjał<br>do budowania własnej tożsamości ( <i>Jan Kęsik</i> ) . . . . .                              | 181 |
| Dziedzictwo przemysłowe, jego ochrona i popularyzacja w ramach działalności<br>Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia w Wałbrzychu ( <i>Agata Augustyn</i> ) . . . . . | 191 |

## CZĘŚĆ III. PUBLICZNOŚĆ

### ROZDZIAŁ 1

|                                                                                                                                                 |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Oral history</i> – historia publiczna. Wersja radykalna ( <i>Marta Kurkowska-Budzan</i> ) . . . . .                                          | 199 |
| „Proszę mi opowiedzieć historię swojego życia”, czyli historia mówiona w praktyce<br>( <i>Katarzyna Bock-Matuszyk</i> ) . . . . .               | 210 |
| Wywiad-rzeka z Lucjanem Czubielem. Doświadczenia historyka-oralisty<br>z regionu warmińsko-mazurskiego ( <i>Izabela Lewandowska</i> ) . . . . . | 221 |

### ROZDZIAŁ 2

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Współczesna archiwistyka ( <i>Lucyna Harc</i> ) . . . . .                        | 227 |
| Archiwizacja Webu ( <i>Marcin Wilkowski</i> ) . . . . .                          | 239 |
| Praktyka digitalizacji zbiorów archiwalnych ( <i>Dawid Żądłowski</i> ) . . . . . | 245 |

### ROZDZIAŁ 3

|                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Archiwa społeczne ( <i>Marcin Wilkowski</i> ) . . . . .                                             | 251 |
| Dolnośląskie Izby Pamięci jako przykłady archiwów społecznych ( <i>Dariusz Misiejuk</i> ) . . . . . | 258 |

## ROZDZIAŁ 4

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| Archiwa a publiczność ( <i>Hubert Mazur, Agnieszka Rosa</i> ) . . . . .     | 263 |
| Lekcje archiwalne on-line ( <i>Hubert Mazur, Agnieszka Rosa</i> ) . . . . . | 272 |

## ROZDZIAŁ 5

|                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Miedzy historià publicznà a edukacjà historycznà ( <i>Joanna Wojdon</i> ) . . . . .               | 277 |
| Projekt <i>Wywołaj DUCH-a</i> – spotkanie najmłodszych z historià ( <i>Marek Olkuśnik</i> ) . . . | 282 |
| Historia na Uniwersytecie Dzieci ( <i>Magdalena Maleczek</i> ) . . . . .                          | 288 |
| Radosne Obchody Święta Niepodległości we Wrocławiu ( <i>Ewa Skrzywanek</i> ) . . . . .            | 294 |

## ROZDZIAŁ 6

|                                                                                                                                                                                                                                               |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Współczesne muzea historyczne w przestrzeni publicznej ( <i>Agnieszka Chłosta-Sikorska</i> ) . . . . .                                                                                                                                        | 299 |
| Studium przypadku. Wystawy <i>Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów</i> w Muzeum Śląskim w Katowicach ( <i>Maciej Fic</i> ) . . . . .                                                                                          | 311 |
| <i>PRL mieszka w nas? Kultura czasu wolnego i Czas wolny wczoraj i dziś – eksperyment wystawienniczo-edukacyjny – program edukacyjny i partycypacja partnerów społecznych w projekcie wystawienniczym</i> ( <i>Zbigniew Semik</i> ) . . . . . | 317 |

## ROZDZIAŁ 7

|                                                                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wizualizacja historii ( <i>Dorota Skotarczak</i> ) . . . . .                                                                          | 323 |
| <i>Polandball</i> : memy internetowe o tematyce historycznej jako przykład wizualizacji historii ( <i>Anna Borkiewicz</i> ) . . . . . | 332 |

## ROZDZIAŁ 8

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Historia w mediach i medialność historii ( <i>Mariusz Menz</i> ) . . . . .        | 337 |
| Historyk w cyfrowej przestrzeni ( <i>Krzysztof Ruchniewicz</i> ) . . . . .        | 346 |
| Historia w <i>Wikipedii</i> ( <i>Andrzej Zawistowski</i> ) . . . . .              | 351 |
| Historia w internecie – portal Histmag.org ( <i>Tomasz Leszkowicz</i> ) . . . . . | 359 |

## ROZDZIAŁ 9

|                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Popularne dodatki historyczne do polskich tygodników społeczno-politycznych ( <i>Barbara Techmańska</i> ) . . . . . | 369 |
| Cud nad Wisłą, czyli kto i dlaczego czyta polskie magazyny historyczne ( <i>Jacek Skawiński</i> ) . . . . .         | 376 |

## ROZDZIAŁ 10

|                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Po co prozaikom historia? Kilka uwag o kontekstach historycznych we współczesnym piśarstwie ( <i>Monika Piotrowska-Marchewa</i> ) . . . . . | 381 |
| Jak o historii pisać, by ludzie to czytali ( <i>Marta Grzywacz</i> ) . . . . .                                                              | 394 |

## ROZDZIAŁ 11

|                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Historia w komiksie ( <i>Małgorzata Skotnicka-Palka</i> ) . . . . .                          | 401 |
| Prawdziwe życie superbohatera. Jan Nowak-Jeziorański w komiksie ( <i>Mateusz Palka</i> ) . . | 410 |

**ROZDZIAŁ 12**

|                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wydawca książek historycznych jako historyk publiczny ( <i>Ewa Jabłońska-Stefanowicz</i> ) . . . . . | 416 |
| Jak wydawać książki historyczne ( <i>Joanna Adamczyk</i> ) . . . . .                                 | 426 |

**ROZDZIAŁ 13**

|                                                                                                                                           |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Filmy historyczne ( <i>Piotr Zwierzchowski</i> ) . . . . .                                                                                | 435 |
| Filmowy dokument historyczny. Wybrane aspekty produkcyjne na przykładzie filmu <i>Bitwa wrocławska</i> ( <i>Andrzej Jerie</i> ) . . . . . | 445 |

**ROZDZIAŁ 14**

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Radiowe i telewizyjne programy historyczne ( <i>Marek Białokur</i> ) . . . . .                              | 451 |
| Telewizja jako narzędzie promowania historii. Wspomnienia i perspektywy ( <i>Beata Januchta</i> ) . . . . . | 460 |

**ROZDZIAŁ 15**

|                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Historia w muzyce rozrywkowej (na przykładzie polskiej muzyki rockowej i hip-hopowej) ( <i>Maciej Fic</i> ) . . . . . | 465 |
| To nie tylko muzyka rockowa – to rockowa lekcja historii ( <i>Magdalena Janeczek, Anna Czerwiec-Banek</i> ) . . . . . | 475 |

**ROZDZIAŁ 16**

|                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Gry planszowe i miejskie i ich funkcjonowanie w przestrzeni publicznej ( <i>Barbara Techmańska</i> ) . . . . . | 481 |
| Gry komputerowe (gry wideo) o tematyce historycznej ( <i>Joanna Wojdon</i> ) . . . . .                         | 489 |
| Proces projektowania gry historycznej z perspektywy autora ( <i>Karol Madaj</i> ) . . . . .                    | 495 |

**ROZDZIAŁ 17**

|                                                                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Zarządzanie projektami historycznymi w Polsce (definiowanie i planowanie) – podstawowe pojęcia ( <i>Wojciech Kucharski</i> ) . . . . . | 501 |
| Tworzenie wystaw historycznych w praktyce ( <i>Marta Kowalska-Fic</i> ) . . . . .                                                      | 512 |

|                                  |     |
|----------------------------------|-----|
| <b>INDEKS RZECZOWY</b> . . . . . | 519 |
|----------------------------------|-----|